

Pavla Sýkorová

Autorské právo v praxi

MANUÁL

INFORMACE
PRO ROZVOJ DEMOKRATICKÉ
SPOLEČNOSTI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Pavla Sýkorová

AUTORSKÉ PRÁVO v praxi

MANUÁL
pro studenty k projektu IRDS

Výukový blok č. 6

INFORMACE
PRO ROZVOJ DEMOKRATICKÉ
SPOLEČNOSTI

2019

Úvod

Žijeme v informační společnosti, v níž čelíme obrovskému množství informací a dat, která je potřeba selektovat a následně zpracovat a případně vhodně využít. Musíme tak rozlišovat mezi informacemi z věrohodných zdrojů a mezi tzv. *fake news* – falešnými zprávami (dezinformacemi a hoaxy), jenž jsou záměrně šířeny v médiích k uspokojení určených zájmů.

Texty nasáté informacemi však není vždy možné dále využít, aniž by o tom byli původní autoři informováni a dali k následnému užití souhlas. Podobně to platí i v případě stahování hudby a obrázků z internetu z důvodů autorskoprávní ochrany.

V případě, že by zásah do autorských práv byl intenzivní a bylo by to již v rozporu s veřejným zájmem na ochranu autorských práv, pak by mohlo dokonce jít i o spáchání trestného činu a nutno říci, že české soudy již mají i s tímto zkušenosti a tyto tzv. piráty trestají přiměřenými sankcemi.

Je velice náročné se vyznat v tom, za jakých okolností je možné ještě text či obrázek z internetu oprávněně stáhnout a navíc jej dále použít. Tím spíše je to mnohem náročnější pro středoškoláka, který je zaplaven obrovským množstvím takových textů a obrázků na internetu a který mívá často ve škole za úkol vypracovat referát či powerpointovou prezentaci. Zřídka kdy však bývá tím, kdo středoškolákovi úkol zadává, vysvětleno, v jaké míře a co je ještě možné z internetu bez dalšího stahovat a dále užít, aniž by se tento student dostal do rozporu (nejen) s autorským právem.

Student pak má za úkol odprezentovat referát před třídou, aniž by byl dále informován, že jeho text by mohl být také chráněn. V posledním ročníku na střední škole totiž mívají studenti za úkol vypracovat i ročníkovou práci, kterou mají dokázat nejen znalosti v určitém oboru, ale také přinést vlastní pohled na danou věc.

Byť informace samotné nejsou chráněny autorským právem, jejich jedinečné uspořádání v podobě školní práce již chráněno být může, a to jako tzv. dílo školní.

I. AUTORSKÉ PRÁVO

I.I. Autorské právo obecně

Právo dělíme na právo veřejné a právo soukromé. Veřejné právo se vyznačuje tím, že slouží veřejnému zájmu, kdežto právo soukromé zájmu soukromému. U veřejného práva se střetává jednotlivec s orgánem veřejné moci a jde o vztah nadřízenosti a podřízenosti. Do veřejného práva řadíme kupříkladu správní právo a trestní právo. Naopak u soukromého práva jsou osoby v rovnocenném postavení, nikoli ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti. Do soukromého práva patří obecné občanské právo, obchodní právo, rodinné právo, ale také právo duševního vlastnictví, kam podřazujeme právo autorské.

S autorským právem se setkáváme v každodenním životě při pořizování fotografií, při ať již legálním či nelegálním stahování hudby a filmů z internetu, nebo třeba při volbách¹, kdy některé strany chtějí případné voliče zaujmout změnou autorského zákona a vůbec proměnou autorskoprávního pohledu.

I.I.1. Historie autorského práva

Autorské právo není tak starým právním odvětvím jako je tomu u práva rodinného, obchodního či trestního. Zrodilo se až v období romantismu. První autorský zákon na našem území vešel v platnost v roce 1895, v době Rakouska-Uherska, a to jako zákon o právu původském². Po vzniku Československa však ještě dlouhou dobu trvalo, než došlo k přijetí nového československého autorského zákona. K tomu došlo po velkých průtazích až v roce 1926, kdy

¹ Část volebního programu politické strany Piráti do Poslanecké sněmovny v roce 2017: **„Na úrovni EU zahájíme diskuzi o zkrácení copyrightu: Původně trval copyright 14 let od zveřejnění díla, s možností prodloužení na dvojnásobek. To je dostatečná doba na vytvoření finančního zisku z díla.“** [cit. 25. října 2018]. Dostupné zde: <<https://www.pirati.cz/program/psp2017/kultura/>>.

² Zákon ze dne 26. prosince 1895 o dílu původském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.

nový autorský zákon vstoupil v platnost³. V době nesvobody byly vydány dva autorské zákony, a to v roce 1953⁴ a v roce 1965⁵. Autorský zákon z roku 1965 zatížený dogmaty komunistického režimu platil až do roku 2000, kdy ho vystřídal nyní stále platný autorský zákon⁶.

Při jakékoli důležité změně autorského zákona je však třeba pamatovat na skutečnost, že Česká republika je vázána mezinárodními smlouvami a právními předpisy Evropské unie. Nejdůležitější multilaterální smlouvou na poli autorského práva je bezesporu Bernská úmluva⁷, která vešla v platnost již v roce 1886. Dále je Česká republika vázána dohodou TRIPS z roku 1994⁸, smlouvou WIPO o právu autorském (internetová smlouva) z roku 1996⁹ a především pak právními předpisy Evropské unie (např. informační směrnici¹⁰ velice důležitou pro autorské právo).

I.1.2. Dvojitý autorskoprávní systém

Velmi zjednodušeně řečeno rozlišujeme v mezinárodním autorském právu dvojitý autorskoprávní systém, a to angloamerický (copyright; common law copyright) vystavěný na tzv. utilitarismu a evropský kontinentální (droit d'auteur; author's rights) projevující se přiznáním přirozených práv člověka.

³ Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).

⁴ Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon).

⁵ Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

⁶ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

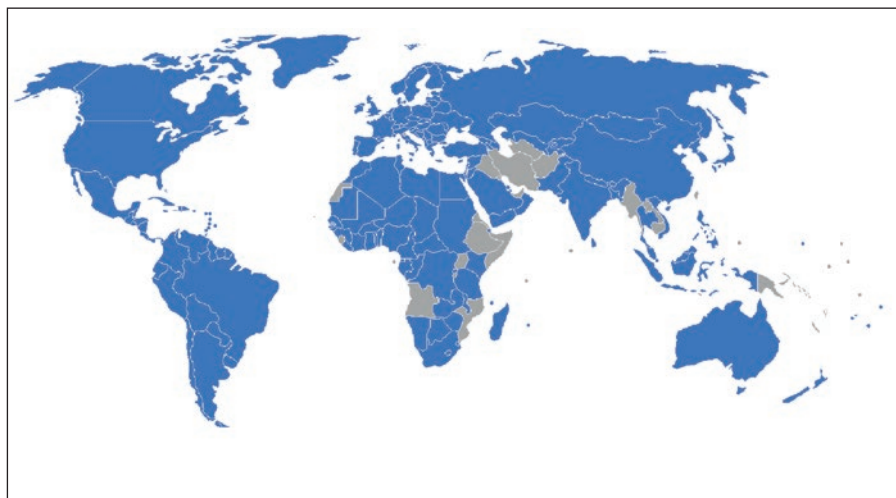
⁷ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886 (401/1921 Sb., úmluva bernská o ochraně děl literárních a uměleckých, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908; vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914, a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971, ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.).

⁸ Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ze dne 15. dubna 1994 (sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), vyhl. pod č. 191/1995 Sb.).

⁹ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, vyhl. pod č. 33/2002 Sb.m.s.

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

Modře jsou označeny státy, které přijaly Bernskou úmluvu¹¹

Přirozenoprávní teorie historicky zakotvená v zemích jako je Česká republika, Slovensko, Německo, Rakousko nebo Francie, je založena na koncepci, podle které je dílo autora projevem jeho osobnosti a je s ním bytostně spjata. Autorem díla proto může být jen člověk, a to bez ohledu na jeho věk či duševní omezení. Z tohoto důvodu také není možné se vzdát osobnostních práv autorských a ani není možné je zcizit. Evropský kontinentální právní systém na rozdíl od toho angloamerického upřednostňuje autora nad veřejným zájmem.

V obou těchto právních systémech je dílo chráněno od okamžiku jeho vzniku. To znamená, že pro jeho autorskoprávní ochranu není potřeba jakákoli registrace u orgánu veřejné moci jako tomu je v případě registrace ochranných známek – v České republice u Úřadu průmyslového vlastnictví.

Níže je v tabulce zobrazen rozdíl těchto dvou autorskoprávních systémů. Vlevo je sloupec s charakteristikou evropského kontinentálního autorskoprávního systému a vpravo pak toho angloamerického.

¹¹ *Anonymous*. Státy, které přijaly Bernskou úmluvu [online]. Wikipedia, 17. června 2008 [cit. 25. listopadu 2018]. CC BY-SA 3.0. Dostupné zde:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Bernská_úmluva_o_ochraně_literárn%C3%ADch_a_uměleckých_děl#/media/File:Berne_Convention.png>.

DROIT D'AUTER (AUTHOR'S RIGHTS)	COPYRIGHT (COMMON LAW)
osobnostní princip	majetkový princip
bezformální ochrana autorského díla	bezformální ochrana autorského díla
jedinečnost díla	původnost díla
autorem jen fyzická osoba	autorem i osoba právnická
uzavřený katalog výjimek a omezení	otevřený katalog výjimek a omezení

I.II. Autorské dílo

Autorské dílo je přímo definováno v § 2 autorského zákona. Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam.

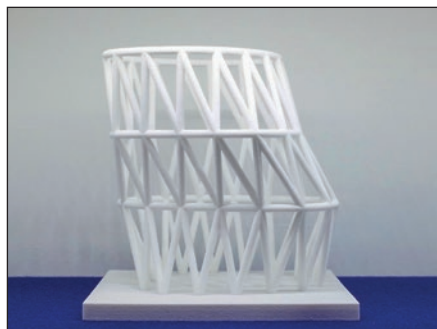
Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.

Za dílo se považuje též počítačový program, fotografie a výtvar vyjádřené postupem podobným fotografii, které jsou původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvozem. Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvozem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně se neuplatňují.

I.II.1 Co autorské právo nechrání?

Autorské právo nechrání námět sám o sobě, denní zprávu nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenku, postup, princip, metodu, objev, vědeckou teorii, matematický a obdobný vzorec, statistický graf.

Na obrázcích dole¹² jsou zobrazeny obecné geometrické tvary, které také autorské právo nechrání. Kdyby tomu bylo naopak, pak první architekt, který by postavil stavbu ve tvaru krychle, měl by na tento tvar monopol a nikdo jiný by již stavbu takového obecného tvaru nemohl postavit.

I.II.2. Nehmotný statek vs. hmotný substrát

Je třeba rozlišovat mezi (duševním) dílem jako nehmotným statkem a hmotným substrátem, na němž je dílo hmotně zachyceno. Zničením věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, proto nezaniká právo autorské k dílu.

¹² Blíže viz *Rhodes, M.* Architecture's fine line between stealing and inspiration [online]. *Wired*, 10. února 2015 [cit. 25. listopadu 2018]. Dostupné zde: <http://www.wired.com/2015/10/architectures-fine-line-stealing-inspiration/#slide-1A>.

Uved'me si to na příkladu s malířem. Když malíř namaluje obraz, tak ten samotný je hmotným substrátem, na němž je zachyceno malířovo výtvarné dílo. Autorská práva k tomuto dílu vznikají malířovi okamžikem, kdy je dílo namalováno, resp. kdy je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. Pokud by chtěl malíř obraz prodat, nesmí zapomenout, že má k němu autorská práva, k nimž může poskytnout licenci jiné osobě. Samotným prodejem obrazu nepřechází autorská práva k tomuto dílu na kupujícího.

I.II.3. Pojmové znaky autorského díla

Aby mohlo být dílo dílem autorským chráněným autorským zákonem, musí splňovat tzv. pojmové znaky díla, kterými jsou:

1. dílo musí být literární, umělecké nebo vědecké,
2. jedinečnost díla jako výsledek tvůrčí činnosti autora,
3. tvůrčí činnost autora,
4. vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě,
5. absence vyloučení z autorskoprávní ochrany kvůli dichotomii myšlenky (idey, návrhu) a vyjádření myšlenky a dále jako úřední dílo kvůli zvýšené ochraně veřejného zájmu.

I.III. Autorství

Autorem může být pouze fyzická osoba, která dílo sama vytvořila. Z logiky věci jí tak nemůže být osoba právnická ani zvíře. Autorem díla souborného je fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala; tím nejsou dotčena práva autorů děl do souboru zařazených.

Autorské dílo může vytvořit buď jedna osoba, nebo může být vytvořeno více lidmi ve spoluautorství. Dílo však může vytvořit také osoba pod svým pseudonymem nebo anonymně.

I.IV. Autorská práva

Rozlišujeme tzv. osobnostní a majetková práva autorská.

Osobnostní práva autorská trvají jen po dobu autorova života. Majetková práva autorská trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti. Na trvání autorských práv se vztahují předpisy Evropské unie.

I.IV.1. Osobnostní práva autorská

Osobnostní práva autorská nemají nic společného s právem na ochranu osobnosti upraveným v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, neboť osobnostní práva autorská se vztahují k dílu, které autor vytvořil. To kupříkladu znamená, jak by autor pocítoval újmu, kdyby mu někdo zesměšnil jeho dílo tím, že by překroutil jeho smysl apod.

Osobnostní práva autorská jsou chráněna bez dalšího, bez jakékoli registrace a postačuje, že je vytvořil člověk ze své přirozenosti. Vznikají v okamžiku vytvoření díla člověkem a zanikají smrtí autora. Jde o pojetí evropského kontinentálního právního systému.

Autorský zákon upravuje tato osobnostní práva autorská:

- právo na zveřejnění díla,
- právo autora osobovat si autorství,
- právo autora na nedotknutelnost díla,
- právo na autorský dohled,
- právo na postmortální ochranu díla.

V případě práva na nedotknutelnost díla má autor zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla.

Kupříkladu nakladatelství tak nemůže článek, který mu zašlete k vydání, upravit podle svého tak, že připiše dva odstavce, poškrťá vám polovinu textu a nahradí ho vlastním textem tak, že změní smysl takového článku.

Po smrti autora si nikdo nesmí osobovat jeho autorství k dílu. Autorský zákon tak postmortálně chrání autorská díla. Takové dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím hodnotu díla. Je-li to obvyklé a nejde-li o dílo anonymní, musí být při jeho užití uveden autor. Ochrany se může domáhat i po zániku majetkových práv osoba autorovi blízká, právnická osoba sdružující autory nebo příslušný kolektivní správce.

Autor se shora vyjmenovaných osobnostních autorských práv nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají.

I.IV.2. Majetková práva autorská

Majetková práva autorská jsou upravena v § 12 a n. autorského zákona. Autor má právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změ-

něné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených autorským zákonem.

Právo dílo užít je zejména:

- právo na rozmnožování díla,
- právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla,
- právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla,
- právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla,
- právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla,
- právo na sdělování díla veřejnosti.

Pojem rozmnožování je odborný termín používaný autorským zákonem. Rozmnožováním díla se rozumí zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla nebo jeho části, a to jakýmikoli prostředky a v jakékoli formě. Dílo se rozmnožuje zejména ve formě rozmnoženiny tiskové, fotografické, zvukové, obrazové nebo zvukově obrazové, stavbou architektonického díla nebo ve formě jiné trojrozměrné rozmnoženiny anebo ve formě elektronické zahrnující vyjádření analogové i digitální.

I.IV.3 Školní dílo

Školní dílo je upraveno v § 60 (a dále v § 35) autorského zákona. Podle tohoto ustanovení má škola nebo školské či vzdělávací zařízení za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla. Odpírá-li student - autor takového díla udělit svolení bez závažného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu.

Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla.

S daným školním dílem může nakládat jen ta škola, kterou daný student navštěvuje a vytvořil školní dílo v rámci plnění svých studijních povinností.

Ke školnímu dílu má osobnostní práva autorská student, který jej vytvořil. Školní dílo může škola, školské či vzdělávací zařízení použít pouze nevydělečně (nikoli za účelem zisku) a pro svou vnitřní potřebu – tedy při výuce, vyvěsit malbu či kresbu na nástěnce třídy či ve vnitřní síti elektronických komunikací - na intranetu, který slouží pouze pro potřeby žáků, studentů a učitelů dané školy, školského či vzdělávacího zařízení apod. V opačném případě by to muselo být upraveno v licenční smlouvě.

Podobně škola nemůže školní dílo v žádném případě zveřejnit v médiích či na internetových stránkách bez souhlasu žáka či studenta.

I.V. Licenční smlouva

Licenční smlouva je typovou smlouvou upravenou občanským zákoníkem, která slouží k úpravě práv a povinností mezi autorem díla a nabyvatelem licence. Podle § 2358 odst. 1 občanského zákoníku poskytuje licenční smlouvou poskytovatel nabyvateli oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví (licenci) v ujednaném omezeném nebo neomezeném rozsahu a nabyvatel se zavazuje, není-li ujednáno jinak, poskytnout poskytovateli odměnu.

Rozsahem se rozumí omezené či neomezené užití co do množství, místa nebo času. Odměna je další podstatnou obsahovou náležitostí licenční smlouvy. To však neznamená, že by nebylo možné ujednání o bezúplatné licenci. Není-li ale ujednána výše odměny nebo způsob jejího určení, je smlouva přesto platná, pokud z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít úplatnou smlouvu i bez určení výše odměny; v takovém případě nabyvatel poskytovateli zaplatí odměnu ve výši, která je obvyklá v době uzavření smlouvy za obdobných smluvních podmínek a pro takové právo.

Licence může být udělena buď ke všem způsobům užití, které jsou v době uzavření smlouvy známy, nebo jako omezená, tedy na jednotlivý způsob užití. Podle vyvratitelné právní domněnky je licence poskytnuta k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to je nutné k dosažení účelu smlouvy. Nevyplývá-li z účelu smlouvy jinak a není sjednán časový rozsah licence, pak je maximálně roční.

Licence může být výhradní nebo nevýhradní. Výhradní licence znamená, že autor díla nemá právo poskytnout tutéž licenci třetí osobě po dobu, co výhradní licence trvá. Není-li výslovně ujednáno opak, zdrží se i poskytovatel výkonu

práva, ke kterému udělil výhradní licenci. Poskytuje-li se licence výhradní nebo má být licence zapsána do tzv. veřejného seznamu, musí být licenční smlouva uzavřena v písemné podobě, tedy nikoli ústně či konkludentně (tj. mlčky, pokývnutí hlavou, zatřesení rukou apod.). Veřejným seznamem je např. rejstřík ochranných známek, kam se zapisují ochranné známky.

I.V.1. Vzor licenční smlouvy

Jméno a příjmení, datum narození

trvale bytem .....
na straně jedné (dále jen „poskytovatel“)

a

Jméno a příjmení, datum narození

trvale bytem .....
na straně druhé (dále jen „nabyvatel“)
(dále společně jen „smluvní strany“)

uzavírají níže uvedeného dne, měsíce a roku tuto

licenční smlouvu k předmětu
chráněnému autorským zákonem
dle § 2371 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku
(dále jen „ObčZ“)

Článek I.

Předmětem chráněným autorským zákonem, jehož se tato licenční smlouva týká, je .....

Článek II.

Poskytovatel prohlašuje, že je autorem díla, k němuž má výhradní právo jej užít dle § 12 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvi-

sejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), dále jen „AutZ“, a poskytnout k němu licenci.

Článek III.

Poskytovatel se zavazuje nabyvateli poskytnout ve smyslu § 2371 ObčZ licenci, tj. oprávnění dílo užít těmito způsoby:

..... dle § ..... AutZ.

Nabyvatel je povinen ve smyslu § 11 odst. 2 AutZ při jakémkoli užití díla specifikovaném v předchozím odstavci uvádět autora a název díla.

Článek IV.

Licence se sjednává jako výhradní/nevýhradní .....

Článek V.

Poskytovatel se s nabyvatelem za poskytnutí licence dle čl. III. této smlouvy dohodli na odměně .....

Článek VI.

Poskytovatel poskytuje nabyvateli licenci

od ..... do .....,

v množství .....

Článek VII.

Smluvní strany prohlašují, že smlouvu uzavírají na základě svobodné a vážné vůle. Na důkaz souhlasu s obsahem smlouvy strany smlouvu ztvrdí svými podpisy.

Smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech, z nichž každá ze smluvních stran obdrží po jednom z nich.

V ..... dne .....

Poskytovatel

Nabyvatel

I.VI. Právní prostředky ochrany autorského díla

Právní prostředky ochrany autorského díla rozlišujeme na:

- soukromoprávní
  - vyplývající z autorského práva (autorský zákon, občanský zákoník)
  - vyplývající z práva na ochranu proti nekalé soutěži
- veřejnoprávní
  - vyplývající z občanského soudního řádu,
  - správně právní,
  - trestněprávní,
- ústavněprávní.

Soukromoprávní nárok je oprávnění k vymahatelnosti práva soudem. V případě, že někdo zasáhl do našich autorských práv, nebo je ohrozil, můžeme v autorském právu uplatnit před soudem následující nároky:

- určovací, tedy domoci se určení svého autorství,
- negatorní (zdržovací), domoci se, aby rušitel již nečinil,
- restituční (odstraňovací), domoci se odstranění závadného jednání,
- informační,
- satisfakční, domoci se satisfakce za způsobenou duševní újmu,
- právo na náhradu škody,
- právo na vydání bezdůvodného obohacení v případě neoprávněného užití díla, tedy bez sjednání licence,
- právo na uveřejnění rozsudku.

V praxi je nejčastějším nárokem satisfakční nárok a dále právo na vydání bezdůvodného obohacení.

U peněžitého zadostiučinění se poškozený domáhá skutečné výše, kdežto v případě nárokování ušlého zisku a práva na vydání bezdůvodného obohacení může žádat i částku dvojnásobnou.

Autorská práva promlčení nepodléhají kromě satisfakce v peněžité formě. K promlčení pak dále dochází u práva na náhradu škody, práva na vydání bezdůvodného obohacení a u relativních majetkových práv.

Abyste u soudu uspěli, musíte být schopni prokázat svůj nárok, a to potřebnými důkazy. Také je třeba si ujasnit, u jakého soudu se žaloba podává. Autorskoprávní spory řeší krajské soudy. Takzvaná místní příslušnost soudu se zpravidla určuje podle bydliště nebo místa podnikání žalované strany.

Co musí žaloba obsahovat? Žalobce musí vylíčit, proč a koho žaluje, a zároveň doložit důkazy - znalecký posudek atd. V žalobě musíte přesně označit žalobce i žalovaného. Musíte vyplnit jméno, příjmení a bydliště, případně i datum narození nebo rodné číslo fyzické osoby. Dále obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, v obchodních věcech je potřeba i IČO. Čeho se domáháte, co požadujete? Jde-li například o nezaplacení dlužné částky, je potřeba přesně specifikovat, jakou částku požadujete. Kupříkladu žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 50 000 Kč.

Za podání žaloby se platí soudní poplatek. Jak bude soudní řízení probíhat? Nejprve žalobce přednese svou žalobu a žalovaný se k ní vyjádří. Na jednání obě strany prezentují svá tvrzení a argumenty. Po skončení vyzve soud účastníky k přednesení závěrečných návrhů. Řízení skončí vydáním rozhodnutí, kterým soud žalobě zcela nebo částečně vyhoví, nebo ji zamítne.

I.VI.1. Plagiátorství

Plagiátorství není jen případným problémem porušení středoškolských či vysokoškolských pravidel, ale také problémem autorskoprávním nebo nekalosoutěžním a zejména pak problémem etickým.

Formálně vzato jde o opsání cizího díla bez citace, tedy přivlastnění si autorství, čímž dochází k porušování autorských práv autora původního díla. Z materiálního hlediska zpravidla půjde o parafrázi cizího díla bez uvedení pramene. V tomto případě dochází k porušování práv na ochranu proti nekalé soutěži.

Samozřejmě může docházet k souběhu obou práv, tedy jak autorskoprávních, tak těch na ochranu proti nekalé soutěži. Za plagiátorství tak může být student odsouzen nejen akademickou obcí, ale může dojít k již zmíněnému naplnění skutkové podstaty soukromoprávního (porušení autorských práv nebo práv na ochranu proti nekalé soutěži) nebo dokonce veřejnoprávního deliktu (v rovině trestního práva např. může dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu podvodu).

I.VI.2. Zajímavý soudní spor ohledně písničky Zdeňka Svěráka

V této v českém autorském právu velmi známé kauze stál na straně žalobce populární český dramatik, scénárista, herec a autor textů známých písní

Zdeněk Svěrák. Ten je autorem písně „Dej cihlu k cihle“, která je známá též pod názvem „D.“. Součástí textu písně je i verš „upeč třeba chleba, postav třeba zed“¹³. Společnost Bauhaus, k.s. zcela záměrně, nikoli tedy jen podvědomě, užila k podpoře prodeje míchačky stavebních hmot na billboardu právě tuto část verše textu písně. Na billboardu byla vyobrazena míchačka na beton, u níž stojí žena, přičemž pod názvem Bauhaus byl uveden text: „upeč...“ a o řádek níže se současným posunutím text „...třeba zed“¹³. Pod tímto textem byla uvedena cena, údaj o výkonu míchačky a době záruky. Vpravo byl umístěn obrázek znázorňující zed’.

Různé obchodní společnosti či politické strany používají k propagaci svého zboží a služeb, nebo ve své kampani jak části známých písní, tak známé pohádkové postavičky, nebo názvy hudebních skupin. Ve své obraně se pak odvolávají na svobodu projevu, nebo se hájí tím, že užitá část díla nebyla autorskoprávně chráněna. Jako další obranu využívají i zákonnou licenci pro karikaturu a parodii.

Naopak autoři těchto písní se hájí tím, že jde o autorskoprávně chráněné dílo, že může být chráněna i část písně. Dále pak upozorňují, že mohlo dojít k nekalosoutěžnímu jednání.

Zdeněk Svěrák se u Krajského soudu v Brně domáhal vydání bezdůvodného obohacení ve výši 200 000 Kč a satisfakčního nároku spočívajícího v uveřejnění omluvy na náklady společnosti Bauhaus. Porušitel si totiž musel být vědom, že tón existuje a že by mohl porušovat autorská práva, neboť píseň je v České republice široce známá, jakož i její autor je známou osobností.

Soudy posoudily část verše jako svébytné, autorsky ojedinělé, autorskoprávně chráněné dílo, a proto žalobci nároky přiznaly¹³. Bauhaus se omluvil Zdeňku Svěrákovi v Lidových novinách dne 10. listopadu 2010.

---

¹³ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. prosince 2005, sp. zn. 23 C 22/2005; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007; rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. února 2010, sp. zn. 23 C 61/2007, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 30. března 2010, sp. zn. 23 C 61/2007; usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2012, sp. zn. 30 Cdo 60/2011.

I.VI.2.2. Vzor žaloby

Který soud

.....

.....

Naše značka: .....

Místo, datum

Žalobce: .....

.....

Právně zast.: .....

.....

Žalovaná: .....

.....

.....

Žaloba

o .....

Dvojmo

Soudní poplatek bude uhrazen na výzvu soudu

Příloha:

- Plná moc

- .....

I.

.....

Důkazy:

- .....

II.

.....

III.

Pro shora uvedené, neboť žalovaná neplní dobrovolně své povinnosti, nezbyvá žalobci, než obrátit se k soudu a navrhnout vynesení tohoto

rozsudku:

I. Žalovaná je povinna .....,
to vše do tří dnů od právní moci rozsudku.

II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši
..... Kč,
to vše do tří dnů k rukám právního zástupce žalobce

.....

.....

Vz. ....

I.VI.2.3. Vzor vyjádření k žalobě

Který soud

.....

.....

Naše značka: .....

Místo, datum

Žalobce: .....

.....

Právně zast.: .....

.....

Žalovaná: .....

.....

.....

Vyjádření k žalobě

Dvojmo

I.

.....

Proti této žalobě tímto podává žalovaná prostřednictvím svého plnou mocí vykázaného právního zástupce toto

vyjádření

II.

.....

III.

S ohledem na shora uvedené žalovaná soudu navrhuje, aby rozhodl tak, že vydá tento

rozsudek:

I. Žaloba se v plném rozsahu zamítá.

II. Žalobce je povinen zaplatit k rukám právního zástupce žalované náhradu nákladů řízení ve výši ....., Kč, a to vše do tří dnů od právní moci rozsudku soudu.

.....

Vz. ....

I.VI.2.4. Vzor rozhodnutí

Číslo jednací: .....

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Soud rozhodl samosoudcem .....
v právní věci žalobce: .....,
zastoupeného .....,
proti žalované: ....., zastoupené .....,
o ochranu autorských práv

t a k t o :

O d ů v o d ň ě n í :

.....
.....
.....

Poučení: Odvolání proti tomuto rozhodnutí lze podat .....

Místo, datum

.....
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:

.....

I.VII. Obrana porušitele

Nejen dospělí, ale také děti si čím dál více stahují knihy, hudbu a filmy z internetu, používají hypertextové odkazy na jiné internetové stránky, streamují cizí videa na Youtube, aniž by je v důsledku zajímalo, zda je vůbec takové jednání legální. Mají totiž pocit, že co se nachází na internetu, podléhá benevolentnějšímu režimu. V autorském právu to ale neplatí tak, že je jeden mimointernetový a jeden internetový režim. Neexistuje totiž žádný speciální právní předpis pro autorskoprávní poměry na internetu.

Technologický rozvoj je žel rychlejší než přizpůsobení autorského práva tomuto rychlému procesu. Jak již bylo uvedeno, je zásadně možné užít autorské dílo jen na základě licenční smlouvy. Existují však výjimky, kdy je možné dílo užít i bez takové smlouvy. Jednou z takových výjimek je tzv. volné užití pro osobní potřebu člověka a jeho osob blízkých nebo tzv. zákonná licence svobody panoramatu.

V případě volného užití pro osobní potřebu je možné si stáhnout knihu, hudbu či film, ale pouze pro svoji vlastní potřebu, aniž by tím člověk dosáhl zisku. Pokud si někdo nestáhne film, hudbu apod. pro svou osobní potřebu, ale uploaduje jej i pro ostatní uživatele internetu včetně braní zisku z reklam, pak poruší autorská práva. Pro osobní potřebu je možné si vytvořit jen jednu či dvě rozmnoženiny a nikoli třeba padesát pro širokou rodinu.

Protože je Česká republika součástí Evropské unie, má povinnost harmonizovat směrnice týkající se autorského práva do svého právního řádu. Ačkoli neexistuje výslovné stanovení závaznosti rozhodnutí Soudního dvora EU pro budoucí rozhodování ostatních soudů včetně soudu českého, přesto působí jednotlivé rozsudky silou své přesvědčivosti na soudní praxi ve všech členských státech Unie, protože naznačují, jak bude Soudní dvůr EU rozhodovat v obdobných případech, předložených mu v budoucnu.

Podle ustálené judikatury Soudního dvora EU nedochází k porušování autorských práv v případě, kdy někdo na internet umístí hypertextový odkaz na fotografii, která byla již dříve se souhlasem autora uveřejněna na jiné webové stránce. Hypertextový odkaz totiž uživateli internetu v podstatě jen zprostředkuje přístup k původní webové stránce, na níž je fotografie umístěna a k jejímuž umístění dal autor fotografie souhlas a nejde tak o sdělování díla „nové veřejnosti“.

Pokud by někdo činil za účelem dosažení zisku a navíc odkazoval na stránky s nelegálním obsahem a věděl by o tom, mohl by se teprve dostat do rozporu

s autorským právem. S patřičnou obezřetností má totiž přednostně nakládat ten, kdo tak činí profesionálně pro zisk.

Podle Soudního dvora EU¹⁴ je však něco jiného, pokud je fotografie nejprve z původních internetových stránek stažena do počítače a následně nahrána/uploadována na jiné internetové stránky a zpřístupněna tak novým uživatelům, tedy „nové veřejnosti“. Pokud tak někdo učiní bez souhlasu autora fotografie, porušuje jeho autorská práva. Rozdíl mezi hypertextovým odkazem na fotografii a samotným nahráním/uploadem fotografie na jiné internetové stránky totiž spočívá také v tom, že nepřeje-li si autor, aby fotografie dále byla zpřístupňována veřejnosti, odvolá souhlas s jejím umístěním na původních webových stránkách. Odstranění fotografie z původních stránek nutně znamená, že se veškeré hypertextové odkazy na takovou fotografii stanou nefunkčními. Při nahrání/uploadu fotografie na další internetové stránky ovšem dojde k nezávislému sdělení.

I.VII.1. Svoboda panoramatu

Zákonná licence svobody panoramatu je v českém autorském právu hluboce zakořeněna, když ji znal i náš první autorský zákon. K čemu slouží?

Architektonická díla jako třeba Tančící dům od spoluautorů Vlada Miluniće a Franka O Gehryho v Praze nebo Hotel a zároveň televizní vysílač na Ještědu od autora Karla Hubáčka v Liberci často představují turistickou atrakci města, pro kterou jsou schopni turisté ujet několik stovek kilometrů, aby si ji prohlédli. A nejen to – chtějí si ji vyfotografovat a následně se samozřejmě s touto fotografií pochlubit svým kamarádům na Instagramu či Facebooku. Někteří mohou tyto fotografie použít k obchodním účelům k výrobě pohlednic, nebo v reklamě, televizi apod. Jenže jsou zde autoři těchto architektonických děl, kteří mají ke svému dílu majetková (a osobnostní) práva vyplývající z autorského zákona.

K vyvažování těchto na jedné straně obchodních či jiných zájmů a na straně druhé autorů právě slouží v autorském právu svoboda panoramatu. Ta umožňuje, aby si každý vyfotografoval, nakreslil, namaloval, či jinak zaznamenal nebo vyjádřil dílo, které je trvale umístěno na náměstí, ulici, v parku, na veřejných cestách nebo na jiném veřejném prostranství. Takto vytvořené dílo může dále užít.

---

¹⁴ Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-161/17 ze dne 7. srpna 2018.

Svoboda panoramatu se nevztahuje na pořízení rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou a na rozmnožování nebo rozšiřování díla formou trojrozměrné rozmnoženiny. Ukažme si to na příkladu. Pokud nějaká společnost, která vyrábí pálenku, ozdobí svou lahev trojrozměrnou krytkou ve tvaru známé stavby doposud žijícího autora, a neosloví autora takového architektonického díla k udělení souhlasu s užitím, pak zřejmě porušuje jeho autorská práva.

I.VIII. Creative Commons

Představte si, že máte natočenou videopřednášku, referát, divadelní hru či videoklip k vaší nové písničce. Jak můžete s danou videopřednáškou, referátem, divadelní hrou či videoklipem naložit?

Jedná-li se o autorskoprávně chráněné dílo, pak ho můžete prostřednictvím licenční smlouvy nabídnout za odměnu nabyvateli licence. Pokud však netrváte na odměně a chtěli byste dílo pustit do světa zadarmo, můžete ho dát volně k dispozici na internet k volnému užití (kupříkladu k překladu, ke školní výuce, k otištění v novinách apod.). Vaše autorství zůstane zachováno. Sice nezískáte odměnu, avšak tímto gestem můžete někomu pomoci či mu dodat inspiraci, čímž si můžete zasloužit uznání a případně si ještě k tomu uděláte reklamu pro vaši další práci. K tomu můžete použít tzv. Licenci Creative Commons.

Autor díla jejich prostřednictvím nabízí neurčitému počtu potenciálních uživatelů licenční smlouvu, na základě které jim poskytuje některá svá práva k dílu a jiná si vyhrazuje. Uživatel návrh poskytovatele licence akceptuje, aniž by byl poskytovatel licence o tom uvědoměn. Jde o konkludentní získání licence. Takové Licence CC jsou neodvolatelné. Zanikají v případě porušení licenčních podmínek ze strany nabyvatele.

Díla licencovaná pod Creative Commons, která byste si chtěli zdarma a bez porušení autorských práv stáhnout, můžete najít kupříkladu zde: <https://search.creativecommons.org>.

Licence CC nejsou popřením klasického pojetí autorského práva, ale jsou jeho nadstavbou a vycházejí z úpravy občanského zákoníku. Jejich obliba je dána především jejich mezinárodní srozumitelností. Ta část licenčních podmínek, která se týká možnosti využití díla, lze jednoduše vyjádřit pomocí grafických symbolů. Tyto symboly lze chápat jako licenční prvky, jejichž vzájemnou kombinací vzniká daný typ Licence CC.

Licenční prvky	
	Právo dílo šířit (z angl. <i>share</i>), tzn. kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti. Zároveň lze dílo zařadit do souborného díla (např. do časopisu) a jako jeho součást jej v nezměněné podobě šířit dál. Tento symbol je společný pro všechny typy Licencí CC.
	Právo dílo upravovat (z angl. <i>remix</i>). Licence s tímto symbolem opravňuje uživatele k pozměňování či doplňování díla; umožňuje také celé licencované dílo nebo jeho část zpracovat s jiným dílem. Příkladem může být např. překlad, úprava digitálních fotografií, remixování hudebních skladeb apod.
	Uved'te původ (z angl. <i>attribution</i>). Šíříte-li licencované dílo, je nutné uvést údaje o autorovi a dílu, a to způsobem, jaký autor stanovil. Pokud autor způsob uvádění těchto údajů nspecifikoval, je nutné minimálně uvést jeho jméno, název díla a odkaz na původní Licenci CC. Pokud šíříte upravené dílo, je třeba také uvést způsob, jakým jste dílo upravili. Opět jde o společný prvek pro všechny licence.
	Zachovejte licenci (z angl. <i>share alike</i>). Pokud licencované dílo jakkoliv upravíte, máte povinnost výsledek své práce vystavit pod stejnou nebo slučitelnou licenci.
	Neužívejte dílo komerčně (z angl. <i>noncommercial</i>) Tento prvek umožňuje nakládat s dílem pouze pro nekomerční účely. Tím se rozumí, že při šíření díla vám nesmí plynout žádný finanční zisk.
	Nezpracovávejte (z angl. <i>no derivatives</i>). Tento prvek vám zakazuje jakkoliv dílo upravovat, tzn. dílo pozměňovat či doplňovat, nebo ho jako celé či jeho část zpracovat s dílem jiným. Jedná se o opak licenčního prvku „právo dílo upravovat“, který naopak úpravy díla povoluje, a proto se v žádné licenci CC neobjevují tyto dva prvky společně.

II. OCHRANA OSOBNOSTI

II.I. Ochrana osobnosti obecně

Osobnostní práva hrají v životě člověka velmi důležitou roli a jejich ochrana se postupem času prohlubuje. To se projevuje také v tom, že osoby, do jejichž osobnostních práv bylo zasazeno, jsou před soudy úspěšnější než tomu bylo dříve. Tento aspekt má pochopitelně i vliv na média, která by měla být ve psaní článků obezřetnější, neboť za zveřejňování nepravdivých nebo zavádějících informací o nějaké osobě, a nemusí být tato osoba nutně všeobecně známá a populární, mohou doplatit zaplacením vysoké částky za způsobenou újmu.

Práva na ochranu osobnosti jsou upravena v občanském zákoníku. Pokud však média zveřejní o nějaké osobě nesprávné, nepravdivé a zavádějící informace, poskytuje ochranu i zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).

Pokud je tedy zasazeno do osobnostních práv člověka, může se tento bránit žalobou o ochranu osobnosti a o náhradu při újmě na přirozených právech člověka dle § 2956 občanského zákoníku a v některých případech také žalobou o povinnost uveřejnit odpověď nebo žalobou o dodatečné sdělení dle tiskového zákona.

I.II.1 Výše peněžitého zadostiučinění za způsobenou duševní újmu

Pokud někdo způsobil druhému duševní újmu tím, že o něm kupříkladu šířil nepravdivé informace apod., může očekávat, že na něj tato osoba podá žalobu o ochranu osobnosti a o náhradu při újmě na přirozených právech člověka. V takové žalobě se ten, kdo byl poškozen, pokusí vyčíslit výši peněžitého zadostiučinění.

Při určení výše přiměřeného zadostiučinění by měl soud přihlídnout k trvání vzniklé nemajetkové újmy, povaze, způsobu (kupříkladu zavrženíhodný způsob provedení), intenzitě, míře závažnosti (z kvalitativního i kvantitativního hlediska) a opakování neoprávněného zásahu, k charakteru a rozsahu zasazené hodnoty osobnosti a k šíři vzniklé nemajetkové újmy. Soud by měl při stanovení výše peněžité satisfakce za nemajetkovou újmu zohlednit i míru zavinění, tj. úmysl či nedbalost.

Nicméně při posuzování objektivní nemajetkové újmy jako následku neoprávněného zásahu je třeba přihlídnout i k osobě, které byla újma způsobena, tj. k narušení kvality jeho nejen osobního a rodinného, ale i pracovního života, k ohrožení pracovních zakázek a s tím související ztrátou důvěry v sebe sama, ale i okolí, k jeho psychickému stavu zapříčiněnému v důsledku dehonestace jeho osobnosti na veřejnosti a s tím související ztrátou dobrého jména. Lidé často věří tomu, co se sděluje v médiích (tj. v novinách, časopisech, televizi, rozhlasu), a proto osoba, u níž bylo zasaženo do její osobnosti, může být dokonce do budoucna považována nejen v pracovní rovině za problematického partnera pro budoucí spolupráci, čímž přichází o další potencionální zakázky.

Právo na přiznání zadostiučinění za způsobenou nemateriální újmu je satsifakční povahy, tj. směřuje ke zmírnění následků způsobených zásahem. Ve výjimečných případech však může být chápáno i jako preventivní prostředek nápravy (udělením soukromoprávní sankce), který by měl odstrašit další potenciální rušitele od budoucího závadného jednání. Preventivní funkci může splnit jen tehdy, je-li přiznání zadostiučinění dostatečně (přiměřeně) vysoké tak, aby rušitele donutilo se obdobným jednáním do budoucna vyhnout.

Ústavní soud v roce 2012 uvedl: „*faktory jako zlý úmysl, zášť, závist, odmítnutí omluvy či zlehčení způsobu poskytnuté omluvy, opakování a zintenzívnění daného zásahu či chování škůdce v době před i v průběhu soudního sporu je nezbytné považovat za přitěžující okolnosti odůvodňující uložení zvýšené náhrady újmy.*”¹⁵

Předmětná kauza se týkala známého českého spisovatele Michala Viewegha, který se bránil žalobou na ochranu osobnosti proti žalované – bulvárnímu deníku, konkrétně zaplacení částky 5 000 000 Kč jako přiznání nemajetkové újmy za uveřejnění nepravdivých informací o jeho osobě, které významně zasáhly do jeho cti a narušily nejen jeho soukromý a pracovní život, ale převážně jeho život rodinný, když bulvární deník psal o tom, že má mít spisovatel v době těhotenství jeho manželky milenku. Ústavní soud ve svém nálezu, který je průlomovým judikátem, se argumentačně vyjádřil tak, že může být chápáno peněžité zadostiučinění i jako druh sankce, která by měla zabránit dalšímu protiprávnímu jednání. Spor se pak vrátil k obecným soudům, kteří mu chtěli dříve přiznat jen 150 000 Kč. Nakonec prý vysoudil 850 000 Kč.

¹⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 6. března 2012, sp. zn. I. ÚS 1586/2009.

Občanský zákoník převzal do ustanovení § 2957 názor Ústavního soudu uvedený v nálezu z roku 2012 a umožňuje zohlednit i okolnosti zvláštního zřetele hodné a přiznat náhradu, která odpovídá zvýšené újmě poškozeného na jeho přirozených právech. Jimi jsou úmyslné způsobení újmy, zvláště pak způsobení újmy s použitím lsti, pohrůžky, zneužitím závislosti poškozeného na škůdci, násobením účinků zásahu jeho uváděním ve veřejnou známost apod.

Ačkoli je soud při určení výše žalobním návrhem vázán, může po spravedlivém uvážení využít i soudcovské moderační právo a přiznat částku nejen nižší, ale i *ultra petitum* vyšší zadostiučinění, než jakou navrhl žalobce.

II.II. Ochrana osobnosti přes tiskový zákon

Jak již bylo výše rozebráno, může se člověk, o němž byly v médiích zveřejněny nesprávné, nepravdivé a zavádějící informace, bránit i prostřednictvím tiskového zákona, a to tak, že zažaluje dané nakladatelství, které konkrétní článek s těmito informacemi vydalo.

Podle § 3 písm. a) tiskového zákona se periodickým tiskem rozumí: „*noviny, časopisy a jiné tiskoviny vydávané pod stejným názvem, se stejným obsahovým zaměřením a v jednotné grafické úpravě nejméně dvakrát v kalendářním roce*“?

Obecné soudy se doposud stavěly k tomu, že internetové zpravodajství není tzv. „jinou tiskovinou“ a tudíž nelze podat žalobu o uveřejnění odpovědi či o dodatečné sdělení dle tiskového zákona. Nicméně se domnívám, že použijeme-li gramatického výkladu, pak ony noviny, časopisy a jiné tiskoviny nemusí být bezpodmínečně v papírové podobě, neboť spojka „a jiné“ budí dojem, že spíše připojuje variantu tištěných periodik k jakémoliv, tj. i k elektronické podobě novin a časopisů. Bylo-li by například použito slovní spojení „a další“, znamenalo by to, že jde pouze o zpravodajství v tištěné podobě. Tak tomu ale v tomto případě není. Tomuto názoru podpůrně svědčí i skutečnost neexistence jakéhokoliv jiného zákona upravujícího vydávání internetového zpravodajství. Nutno také podotknout, že pojem tisk je nutno chápat jako přenos nehmotných myšlenek do objektivizované zhmotněné vyjadřovací podoby, kterou je tiskovina, a to jak ve formě papírové, tak jiného média – internetové zprávy.

Tiskovinou je tedy třeba rozumět produkt tisku (tj. určitého procesu). To platí obzvláště tehdy, kdy je v současné době naše společnost označována jako informační společnost. Na tyto pojmy je tak třeba pohlížet nikoli po-

hledem jejich významu v obecném českém jazyce, ale jako na pojmy zvolené zákonodárcem, tj. v právnickém *jargonu*. Tak stejně tomu je v právu i s jinými pojmy, jako jsou dobré mravy, dílo v právu autorském apod. Pro takový závěr, že se skutečně jedná o „tiskovinu“ ve smyslu tiskového zákona, svědčí skutečnost, že jsou tyto články internetového zpravodajství zachyceny na hmotných podkladech tím, že jsou ukládány na serverech a na klasický papírový podklad mohou být také snadno převedeny každým uživatelem či čtenářem vytištěním obsahu. Rozhodující tak není způsob zpřístupnění čtenáři či uživateli, nýbrž záměr zákonodárce regulovat systematické vydávání takových projevů vůle, které splňují definiční znaky uvedené v tiskovém zákoně.

POUŽITÉ ZDROJE

- *Anonymous*. Část volebního programu politické strany Piráti do Poslanecké sněmovny v roce 2017 [online]. Piráti, 2017 [cit. 25. října 2018]. Dostupné zde: <<https://www.pirati.cz/program/psp2017/kultura/>>.
- *Anonymous*. Státy, které přijaly Bernskou úmluvu [online]. Wikipedia, 17. června 2008 [cit. 25. listopadu 2018]. CC BY-SA 3.0. Dostupné zde: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bernská_úmluva_o_ochraně_literárních_úmluv_a_uměleckých_děl#/media/File:Berne_Convention.png>.
- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886 (401/1921 Sb., úmluva bernská o ochraně děl literárních a uměleckých, revidovaná v Berlíně dne 13. listopadu 1908; vyhláška ministra zahraničních věcí č. 133/1980 Sb., o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914, a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971, ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb.).
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ze dne 15. dubna 1994 (sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), vyhl. pod č. 191/1995 Sb.).
- Nález Ústavního soudu ze dne 6. března 2012, sp. zn. I. ÚS 1586/2009.

- *Rhodes, M.* Architecture's fine line between stealing and inspiration [online]. *Wired*, 10. února 2015 [cit. 25. listopadu 2018]. Dostupné zde: <<http://www.wired.com/2015/10/architectures-fine-line-stealing-inspiration/#slide-1>>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2007, sp. zn. 30 Cdo 739/2007.
- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. prosince 2005, sp. zn. 23 C 22/2005.
- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 15. února 2010, sp. zn. 23 C 61/2007, ve znění doplňujícího rozsudku ze dne 30. března 2010, sp. zn. 23 C 61/2007.
- Rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-161/17 ze dne 7. srpna 2018.
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přístupu České republiky ke Smlouvě Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, vyhl. pod č. 33/2002 Sb.m.s.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2012, sp. zn. 30 Cdo 60/2011.
- Zákon ze dne 26. prosince 1895 o dílu původském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.
- Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském).
- Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském (autorský zákon).
- Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).
- Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon).
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Manuál je nedílnou součástí nového vzdělávacího programu
**Informační média - rozvoj kritického myšlení v závislosti
na druhu dostupných informací, porozumění médiím**
který je vytvořen v rámci projektu financovaného z OP VVV:
„Informace pro rozvoj demokratické společnosti“,
reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008181.

Autor: Pavla Sýkorová

I | R
D | S

INFORMACE
PRO ROZVOJ
DEMOKRATICKE
SPOLEČNOSTI

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

